

Pratarmė

Jurgis Ambraziejus Pabrėža (1771–1849) buvo nepaprastai įvairiapusiška asmenybė. Jo kūrybos palikimas – gamtamoksliniai veikalai, religinio turinio raštai, poezija. Žymiausias ir svarbiausias Pabrėžos gyvenimo darbas, žinoma, yra augalų sisteminis aprašas „Tayslós augumyynis“ (toliau – *Taislius*), ir ne be pagrindo, nors rašė žemaitiškai, Pabrėža laikomas lietuvių botanikos tėvu. Šio veikalo perrašas ir faksimilė (kompaktinėse plokštelėse) buvo publikuoti 2009–2015 metais.

Sumanymas paskelbti Pabrėžos rankraštinių geografijos vadovėlių, kaip ir jo didįjį veikalą *Taisliu*, priklauso Giedriui Subačiui. Užsiminus, kad ketinu teikti paraišką Lietuvos mokslo tarybai parengti vieną iš Pabrėžos pamokslų rinkinių, jis pasakė – būtų gerai išleisti ir Geografiją.

Knygoje, be rankraščio teksto perrašo, yra geografo doc. dr. Ričardo Skorupsko komentarai, skyreliai „Rankraščio kalbos ypatybės“, „Rankraščio aprašas“, keletas faksimilės pavyzdžių ir asmenvardžių bei vietovardžių rodyklės. Prie knygos pridamas DVD su rankraščio faksimile.

Dėkoju Lietuvių kalbos instituto Raštijos paveldo tyrimų centro darbuotojams, svarsčiusiems knygos

tekstą ir pateikusiems vertingų pastabų. Atskira padėka dr. Nadieždai Morozovai, datavusiai ir apibūdinusiai rankraščio popierių (rankraščio aprašo dalis „Popierius“).

Dėkoju recenzentams doc. dr. Sigitui Narbutui ir doc. dr. Gintautui Stankūnavičiui, taip pat ir Lietuvos mokslo tarybai, finansavusiai knygos parengimą ir spausdinimą.

Rita Šepetytė